

WYDAWNICTWO KOMISARJATU LITEWSKIEGO
PRZY KOMISARJACIE LUDOWYM DO SPRAW
NARODOWOŚCIOWYCH

PROLETARJUSZE WSZYSTKICH
KRAJÓW, ŁĄCZCIE SIĘ! :: ::

WOREK JUDASZÓW

PROWOKATORZY LITWY I BIAŁEJ RUSI.

ZESZYT I

№ 77

Cena 50 kop.

WORONEŻ 1918 R.
DRUKARNIA KOMISARJATU LITEWSKIEGO.

1946

19178

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA
im. Jerzego Giedroycia w Białymstoku

FUW0453822

WOREK JUDASZÓW

PROWOKATORZY LITWY I BIAŁEJ RUSI.

Słowo wstępne

Już rewolucja lutowa 1917 r. otworzyła naościernie drzwi wszystkich tajników rządu carskiego, wszystkich tych niezliczonych ochran i zarządów żandarmerji, które w ciągu lat kilkudziesięciu czy to siłą zbrojnego kulaka, czy też drogą nieustannego śledzenia zewnętrznego (przez t. zw. filerów) i wewnętrznego (przez prowokatorów) trzymały, a raczej chciały utrzymać w posłuszeństwie masy ludowe. Drzwi ochran stanęły otworem, lecz mało kto mógł skorzystać z tego, gdyż stronnictwa, które stanęły u steru nowych rządów, nie tylko były zajęte niszczeniem resztek opory carskiej, ile walką o władzę właśnie z tymi masami ludu pracującego, które fikcyjnie trzymały niby władzę w swoim ręku. I jeżeli badanie archiwów rządów carskich i de maskowanie prowokatorów wszelkich odcieni w paru centrach jeszcze jakkolwiek posuwało się naprzód, to olbrzymia większość archiwów prowincji, a w tej liczbie prawie wszystkie archiwa Litwy i Białej Rusi były porzucone na los szczęścia, a raczej na ręce tychże starych sług carskich, którzy w ciszy i skrytości prowadzili swoje dzieło niszczenielskie, tylko teraz już w innym kierunku — w celu zamienienia śladów przeszłej działalności, w celu absolutnego utrudnienia zdemaskowania roli jawnych i tajnych judaszów, których taką masę stworzył ustrój monarchiczny.

I gdy rewolucja październikowa dała na koniec możliwość przystąpienia do planowej pracy w tym kierunku, to zastaliśmy już tylko zcszątki: jedynie archiwum suwalskiego gubernjalnego zarządu żandarmerji i powiatowych zarządów, w tej części, w której nie były

zniszczone przy ucieczce przed najściem wojsk niemieckich, zachowało się mniej więcej w całości. Archiwum Ochrony Wileńskiej (miejskiej i rajonowej), jak również gubernjalne i powiatowe archiwa zarządów żandarmerji wileńskiej gubernji były niszczone systematycznie w przeciągu całego roku. Archiwum kowieńskie „spaliło się“ aż dwa razy, takż los częściowo spotkał i inne archiwa Litwy i Białej Rusi.

A jednak i z tych szczątków z niezliczonym trudem, powoli, udaje się odtworzyć, chociaż tylko w części, tajemnice tych żandarmskich kaźni.

Poniżej podajemy pierwszy spis wybitniejszych prowokatorów z Litwy i Białej Rusi, ułożony na zasadzie samodzielnych badań archiwalnych, jak również i wykorzystania materiałów, już ogłoszonych w druku. Nie są to wyłącznie „dii majores“, prędzej to „dii medii“: wszystkich zaś najdrobniejszych, ale zato najliczniejszych, tutaj nie wkluczaliśmy ze względów technicznych. Gdy czas i okoliczności pozwolą, to i oni ujrzą światło dzienne i doczekają się publicznego piętna sprzedawczyków. Zresztą część ich zostanie niezwłocznie ogłoszona w zeszycie pierwszym wydania litewskiego „Worka Judaszów“, gdzie liczba nazwisk przeszło w dwa razy przenośi poniżej podaną.

Vagabunda.

DL 50/2015

18.00

Spis prowokatorów na Litwie i Białej Rusi.

1. ABRAMCZYK Michał, s. Antoniego, będąc pocztynonem na poczcie we Władysławowie, suwalskiej gub., informował suw. gub. zarz. żand. od r. 1912.

2. AFANASJEW Afanasij, w r. 1908 był agentem naczelnika wyłkow. i władysł. zarz. żandarmerji, otrzymując płacę „akordową”. 29 lutego — 10 rubli.

3. AFANASJEW Włodzimierz, s. Aleksieja, majster kolejowy depo Lichohory; koło r. 1912 był prowokatorem w Rosji; w roku 1912—1913 służył w ochronie w Siedlcach i Warszawie przy S. D. K. P. i L.; wydaje w październiku 1913 r. konferencję międzypartyjną; w r. 1914 przenosi się do Mińska, gdzie grał rolę w ruchu kolejarzy. Aresztowany.

4. AGAFONOW Grzegórz, stróż kolejowy na stacji Suwałki. W roku 1907 zgodził się informować o ruchu kolejarzy naczelnika suw., aug. i sejnenskiego zarz. żand.

5. ALBAUM (Elbaum) Kalman, s. Chaima; adwokat prywatny w Białymstoku; pod pseud. „Karl” był tajnym współpracownikiem wydziału białostockiego ochrony wileńskiej, za pensję 75 rub. mies.; w r. 1912 przeniósł się za granicę do Londynu jako agent zagranicznej ochrony dep. pol.; w r. 1913 w sferach rewolucyjnych zagranicy był podejrzany o prowokację.

6. ALTSZULER Naum, s. Marka, miesz. m. Gołowczyn, mohylowskiej gub.; nazywał siebie ziemianinem Jermolińskim i Wejdemanem, technikiem Samojłowym, lekarzem Klińskim. Proponował swe usługi różnym zarządom żandarmerji, ale 14 marca 1910 roku ogłoszony przez departament policji szantażystą.

7. ANDRUCZYK Wincenty, s. Michała, suwalskiej gub., gminy i wsi Pawłówka; był agentem suw. gub. zarz. żand., ale za fałszywe informacje w 1912 r. wydany ze służby.

8. ANIUKSZTIS Antoni, s. Kazimierza; pod pseud. „Bułkin” był od 1 marca 1906 r. agentem wileńskiej ochrony w Wilnie przy P. P. S. Od 25 października 1906 r. przeniesiony do Kowna. Był robotnikiem piekarni Tyszkiewicza na Stefańskiej ulicy.

9. ANTANAJTIS Józef, w 1908 r. był agentem rotm. Kislińskiego w suw. gub.; 22 sierpnia za „informację” otrzymał 7 rub.

10. ARAKIEŁOW Arszak (Sarkisjanc); w r. 1906 przez krótki przeciąg czasu był tajnym agentem wileńskiej ochrony; miał „oświecać” wileńską kolonję ormiańską, ale złapany na wymaganiu pieniędzy na cele niby rewolucyjne, wydany niezwłocznie i oddany pod sąd.

11. BACHTAMJANC Abram z Kaukazu; koło r. 1910 służył w kowieńskim zarz. żand., ale jako niewiarogodny był wydany.

12. BAKUN Ignacy; w r. 1907 był tajnym agentem w Suwałkach; 27 września otrzymał 20 rub.

13. BAŁTAKIS Jan, s. Józefa, kow. gub., wilkomierskiego pow., androniszskiej włości, wsi Szabelin; w r. 1906—1907 był prawą ręką wilkomirskiej policji i wileńskiej ochrony (jej agenta Doncowa) przy stworzeniu sprawy o rozruchach w wilkomierskim powiecie. Za jego wskazówkami zaaresztowano kilkadziesiąt osób, wśród których masa niewinnych. Wskazał rzekomych winowajców zabójstwa przystawa Orłowa, uradnika Matulewskiego i innych.

14. BARENBLAT Hirs, s. Fridmana, witebski mieszcz.; był agentem w Kownie przy anar. komunistach; 12 marca 1909 r. ogłoszony przez dep. pol. jako niewzbudzający zaufania.

15. BARTUSZKA Józef, s. Macieja; suwał. gub., marjampolskiego pow., szumskiej gminy; jeden z wybitniejszych prowokatorów suwał. zarz. żand. przy L. S. D. P.; od 1909 — 1913 r. pod pseudonimem „Blondyn” i „Nużnyj” za pensję od 5 do 20 rub. miesięcznie. Pod nazwiskiem Józefa Bartuszkiewicza był jednym z głównych świadków w sprawie „Świesa” w 1908—1909 r. W r. 1905 brał udział w ruchu rewolucyjnym w Suwalszczyźnie.

16. BASZKE, żona zabitego w r. 1907 w więzieniu kowieńskim prowokatora Osińskiego (patrz poniżej); w r. 1906 była członkiem wileńskiej grupy anarch.-kom.; po zabójstwie męża otrzymała 10 rub. zapomogi z kasy suw. zarz. żand. i 25 rub. z kancelarji pom. warsz. jen.-gub.; w r. 1907 wstąpiła na służbę u nacz. suw., aug. i sejn. zarz. żand., obiecując oświecać ruch anarchistyczny.

17. BELDGARD Lucjan, s. Stefana, zarządzający fabr. ćwieków br. Frumkinych w Landwarowie, wileńskiej gub., wydawał miejscowej żandarmerji robotników, którzy należeli do organizacji rewolucyjnych.

18. BERMAN Josel, s. Zelika, mieszcz. mińskiej gub., mozyrskiego pow. (czy też z Czerkas, kijowskiej gub.), jeden z najwybitniejszych prowokatorów-szantażystów. Pod nazwiskiem Ditmana (Nauma), Frajmana (Judela), Lifszycy (Nochima) był agentem w Kijowie, Kremienczugu, Wilnie, Mińsku i Witebsku, stwarzając wszędzie sprawy organizacji zabójstw Stołypina, Kurłowa i t. d. Jeden z najszkodliwych i najsprytniejszych szantażystów, który w ciągu kilku lat wprowadzał w błąd żandarmerję,

19. BIELKIN Mikołaj, s. Grzegorza; pod pseud. „Razorien-nyj I“ był agentem smoleńskiej żand. gub. i 4 czerwca 1911 roku ogłoszony jako niezastępujący na zaufanie.

20. BIERNACKI Wasił (Piotr), s. Korneliusza; był współpracownikiem ochran: pod pseud. „Poltawskij“ (w Odesie w r. 1908), pod pseud. „Priamoj“ (w Wilnie w r. 1908), w 1909—1910 w Petersburgu, Pskowie, Nowgorodzie i Wołogdzie, w r. 1911 pod pseud. „Pietrow“ na Wołyniu, w Rostowie nad Donem i w Ekaterynosławie. Niewiarogodny.

21. BŁAKSZTEJN Natalja, c. Izaaka, ur. w grodzieńskiej gub., była współpracowniczką ochrany moskiewskiej na wyższych kursach medycznych na pensji 40 rub. miesięcznie,

22. BOGRADOWSKA Ides, c. Szmujły-Joselia, miesz. Witebska; była przed 1910 r. współpracowniczką ochrany kijowskiej; niewiarogodna.

23. BORENSZTEJN, mieszcz. m. Kalwarji, suwalskiej gub. w 1907 r. był współpracownikiem miejscowej żandarmerji przy org. wojskowych i soc.-rew.; w tymże roku zdemaskowany i zabity.

24. BRAZIUKIEWICZ Aleksander; w latach 1905—1906 był jednym z wybitniejszych członków organizacji bojowej L. S. D. P. w Wilnie; w r. 1906 za napad na zarząd włoś. w Rzeszy pod Wilnem był aresztowany i osądzony na śmierć, co zamienione zostało na katorgę bezterminową. Siedząc w wileńskim więzieniu zaczął służyć ochronie wileńskiej. W r. 1910 z własnej inicjatywy zorganizował, przyjęty przez ochranę, skomplikowany plan wyjaśnienia współuczestników aresztowanego za napad na prowokatora Swirskiego Jankela Greisa, plan się jednak nie udał. Aresztowany.

25. BRUDNYJ Girszke, s. Mowszy, miesz. smorgoński. W 1909 r. wstąpił na służbę jako współpracownik tajnej miejsc. żandarmerji.

26. BUKO Ignacy, s. Siemiena, wileńskiej gub., dzisieńskiego pow., piesiebrodzkiej włości, wsi Sudniki. Konduktor tramwajowy. Od września 1913 r. za pensję 25 rb. miesięcznie był współpracownikiem ochrany.

27. BULEWICZ Nochim, s. Mowszy; z Wylkowyszek, suwal. gub.; pod pseud. „Surowyj“ za pensję 10—15 rub. miesięcznie był współpracownikiem tajnym miejscowej żandarmerji; w r. 1913 przeszedł na służbę do zarządzającego wojskowym kontr-spiegostwem w Wilnie rotmistrza Bielowodzkiego.

28. CHEWRUNIN (Cewrenin) Codok, s. Solomona; używał nazwisk Daniela Abolskiego i Michała Szejnowa; przed rokiem 1908 oświecał suwal. zarz. żandarmerji „Bund“; w 1908—1909 r. był jednym z głównych świadków żandarmerji w sprawie „Świesa“ suwalskiej.

29. CIONSON, kanonier 41 artyleryjskiej brygady, przeniesiony następnie do 3 dywizjonu ciężkiej artylerji w Kownie; w latach 1907—1908 był współpracownikiem ochrany wileńskiej przy śledzeniu ruchu rewolucyjnego w wojsku.

30. CZEBRESZCZUK Siemica, zaw. monopolem w Puńsku, suwal. gub.; w r. 1907 oświecał miejscowej żandarmerji ruch wśród kolejarzy.

31. CZEMERYSZSKI Szlioma, s. Jochela, po likwidacji w r. 1900 mińskiego „Bundu“ przeszedł na służbę do słynnego Zubatowa w Moskwie i był głównym pomocnikiem Marji Wilbaszewiczówny przy organizacji niezależnej żyd. robot. partji na Litwie i Białej Rusi i przy wydawaniu żandarmerji członków „Bundu“. W r. 1902 z pomocą wileńskiej żandarmerji idąc za wskazówkami Zubatowa organizował wydział tejże „partji“ w Wilnie.

32. CZERWIŃSKI Włodzimierz, w r. 1908 dawał informacje nacz. zarz. żand. w Marjampolu, suw. gub., w styczniu otrzymał 3 ruble.

33. CZUMAKOW Mikołaj; pod pseud. „Poliesskij“ i „Jakimow“ w 1908—1909 r. był tajnym współpracownikiem żandarmerji kolejowej w Mozyrzu i Homlu, oświecając ruch wśród kolejarzy. W końcu r. 1908 wzięty do wojska do 16 rot 115 wiazemskiego pułku w Rydze.

34. DANISZEWICZ Józef, s. Jerzego; w latach 1908—1913 był agentem suwalskiej żandarmerji na poczcie w Wołkowyskach pod pseud. „Krasnyj“; pensja 12 rub. miesięcznie.

35. DELIS Konstanty, s. Wincentego; był woźnicą poczty włościańskiej w Ejszyszkach, wileńskiej gub.; w r. 1910 wstąpił na służbę w miejscowej żandarmerji jako agent pomocniczy.

36. DMITRJEW Jan, stróż kolejowy na st. Puńsk, suw. gub., w roku 1907 oświecał miejscowej żandarmerji ruch wśród kolejarzy.

37. DOBRYŁO Jan, s. Macieja; wylkowyskiego pow., suwal. gub., gm. Giże. Był agentem tajnym miejscowej żandarmerji przy L. S. D. P., używając od r. 1912 pseud. „Nadziejnyj“ (przedtem pod tym pseudonimem pracował Salomon Sobel — patrz niżej). W r. 1912 wydał między innymi swego rodzonego brata Aleksandra; brał 5 rubli miesięcznie.

38. DOROŻKO Fiedor, s. Macieja; grodzieńskiej gub. i pow., hołyńskiej wł., wsi Łosiny (czy też Słysino); ur. w r. 1883; od r. 1906 pod pseud. „Rusyj“ był współpr. tajnym wydziału białostockiego ochrany wileńskiej przy maksymalistach jak w samym Białymstoku, tak i za granicą (w Paryżu) na pensji 50—60 rub. miesięcznie. Od r. 1912 przeszedł na służbę do wydziału zagranicznego dep. policji pod pseud. „Moljer“ i „Klermon“. 4 maja 1913 roku zdemaskowany przez Burcewa, otrzymał 2200 fr. i wyjechał do Kanady. W Paryżu otrzymywał 400 fr. miesięcznie. Z profesji garbarz. Brał udział w głośnej ekspropacji na Fonarnym zaułku w Petersburgu.

39. DOWGIAŁŁO Józef, s. Sylwestra, był agentem korespondentem suwal. żand., służył w monopolu w Zapiszkach.

40. DOWGIERD Ignacy, s. Piotra; pod pseud. „Bystryj“ był agentem suwal. żand. w Balwierzyszkach.

41. DUNDEN Elja Wulf, s. Icki-Lejby, szczotkarz w Wykowskach, suw. gub.; pod pseud. „Szimon“, „Simon“ w l. 1911-13 był agentem tajnym miejscowej żandarmerji na pensji 10—15 rub. miesięcznie. Później przeniósł się do Kowna i w r. 1913 był również agentem wojskowego kontr-spiegostwa.

42. EJSMONT Andrzej, s. Dymitra; kasjer naczelnika dystansu; w roku 1907 dawał żandarmerji suwalskiej wiadomości o ruchu wśród kolejarzy.

43. FAJNBERG Dawid, s. Zelika; pod pseud. „Bojkij“ i „Wojażer“ przed 1909 r. był agentem ochrony wileńskiej, następnie wyjechał do Ameryki. Mięśnik.

44. FELDSZTEIN Nochim, s. Jankela. Od r. 1908 był agentem suwal. zarz. żandarmerji.

45. FERKIEL Aleksander, s. Dawida-Lejby; w r. 1903 był agentem ochrony wileńskiej w Pińsku. Zabity 17 października 1903 r.

46. FIODOROWICZ Franciszek, s. Jana; włoś. kowieńskiej gub., gulbińskiej włości, wsi Podhaje, ur. 24 stycznia 1876 r.; pod pseud. „Ivanov“ był agentem tajnym żandarmerji w Finlandji. Niewiarogodny (6 sierpnia 1911 r.)

47. FIEDUKIEWICZ, zarz. urzędem pocztowym w Miosach, wileńskiej gub.; w r. 1907 informował żandarmerję miejscową przeważnie o księżach.

48. FRAJND Chackel; w r. 1907—1908 pod pseud. „Tichij“ był agentem suwal. zarz. żand. przy „Bundzie“. Dzięki jemu zostały zlikwidowane bundowskie związki zawodowe w Suwałkach. Wyjechał do Ameryki.

49. FRYDMAN Elja (Jelja), s. Jankiela, klecki mieszcz., mińskiej gub.; później mieszkał w owruckim pow., wołyńskiej gub.; pod pseud. „Maj“ był agentem tajnym pom. nacz. żytomiarskiego, owruckiego i starokonstantynowskiego zarz. żandarmerji. Niewiarogodny (21 czerwca 1914).

50. GALE Michał, s. Aleksandra; starszy telegrafista na stacji Suwałki; w roku 1907 informował miejscową żandarmerję o ruchu wśród kolejarzy.

51. GALPERIN Mordchel-Morduch, s. Mowszy; miesz. m. Zośle, trockiego pow., wileńskiej gub.; w roku 1910 podał prośbę do dep. pol. o przyjęcie go na służbę do tajnej agentury.

52. GELER Owsiej; miesz. m. Olity, kalwaryjskiego pow., suwal. gub.; w r. 1907 oświecał miejscowej żandarmerji ruch wśród kolejarzy.

53. GERCYK Borys, part. psud. „Siemien“; grał wybitną rolę w ruchu robotniczym w Wilnie, jako przedstawiciel bolszewików; syn mińskiego kupca, były uczeń szkoły Wawelberga w Warszawie; służył w warszawskiej ochronie od r. 1903; wysłany z Królestwa; w roku 1908 zdemaskowany i ogłoszony w № 34 „Proletarjata“.

54. GERSZUNI Noson, miesz. wileński, mieszkał w Dźwińsku, pokątny doradca; przed r. 1911 był agentem tajnym dźwińskiej policji kryminalnej, później znajdował się w stosunkach z petersburską i wileńską policją.

55. GIERASIENKO Daniel, syn Abrama; pod pseud. „Po-liesskij“ w latach 1907—1908 był agentem tajnym żandarmerji kolejowej w Mozyrzu; oświecał ruch wśród kolejarzy.

56. GILDEBRANDT Salomon, mieszcz. kowieński, był agentem tajnym policji kowieńskiej, z polecenia przystawa Krzyżanowskiego razem z Chaimem Zakiem (patrz niżej) urządził laboratorium, w którym skonstruował bombę, podrzuconą następnie niejakiemu Janowi Rubanowskiemu.

57. GOLDOWICZ Basza, c. Lejby, mieszcz. Suwalska; w marcu 1909 r. wskazała żandarmerji miejscowej Lejbę Pikelczyka, który według jej zdania grał wybitną rolę wśród anarchistów w Kownie.

58. GONCZARENKO Mikołaj, s. Łukasza; pod pseud. „Wiernyj“ w r. 1915 był współpracownikiem żandarmerji w Marjampolu, suwalskiej gub.

59. GORAŃSKI Aleksy, s. Siemiena; witebskiej gub., wielizskiego pow., wsi Głazomiry; pod pseud. „Pomoszcznik“ w r. 1907 był współpracownikiem żandarmerji riaziańsko-uralskiej kolei.

60. GORBIK Lejba, miesz. wileńskiej Olity; w r. 1907 był agentem pomocniczym żandarmerji suwalskiej; 31 sierpnia otrzymał za wiadomości agentarne 5 rub.

61. GORCZYŃSKI Bolesław, s. Piotra; pod pseud. „Biedowoj“ był taj. współpr. żandarmerji grodzieńskiej, zwolnionym ze służby od 1 grudnia 1908 r. Brak mu prawej ręki.

62. GÓRECKI (Górski) Władysław, s. Józefa, mieszcz. kowieński, ur. koło r. 1880; do 4 sierpnia 1909 r. był agentem tajnym żandarmerji kowieńskiej przy P. P. S.; od tego czasu służył jako filer w Białymstoku.

63. GOWENDO (Gawędo) Abram, s. Szmujły; wileńskiej gub., święciańskiego pow., haducińskiej włości; przed r. 1909 przez długi przeciąg czasu był agentem przy anar. kom. i innych organizacjach wileńskiej, odeskiej i warszawskiej ochrony; w r. 1908 pod nazwiskiem Jana Dzaksona był komenderowany przez odeską ochronę do Konstantynopola z misją tajemniczą, lecz otrzymawszy pieniądze, nie pojechał; wrócił do Wilna, z powodu czego i ogłoszony przez dep. pol. 26 czerwca 1909 r. niewiarogodnym.

64. GRAMM Małka; w latach 1905—1906 była agentką wileńskiej ochrony i departamentu policji na granicy w Kibartach-Wierzbolowie; dawała przeważnie wiadomości o anarchistach i transportach broni; wysłana z gubernji suwalskiej, wyjechała do Ameryki po otrzymaniu paszportu z dep. policji.

65. GRYNBERG, w r. 1907 był agentem nacz. suw., august. i sejnen. zarz. żand. przy anarchistach; otrzymywał po 15—25 rub. w zależności od wartości podawanych informacji.

66. GRYSZKONIS Franciszek, s. Macieja, fredzkiej gminy, marjampolskiego pow., suw. gub.; był agentem-korespondentem miejscowej żandarmerji; niepiśmienny.

67. GROMOW Aleksander, s. Mikołaja, ur. w lidzkim pow., wileńskiej gub.; urzędnik pocztowy w Kalwarji, suwalskiej gubernji; w latach 1909—1911 był agentem „na pocztcie“ [miejscowej żandarmerji pod pseud. „Wiernyj“; pensja 5 rb. miesięcznie.

68. GUREWICZ Ark, s. Abrama; 17 marca 1913 r. wstąpił na służbę jako tajny współpracownik wileńskiego zarz. żand. przy „Bundzie“.

69. GUTMAN Mojżesz, pod pseud. „Turok“, był tajnym współpracownikiem ochrony wileńskiej. W r. 1908 przeszedł na służbę do wydziału zagr. dep. policji w Paryżu na pensję 400 fr. mies.

70. JAKIMOWICZ Józef; w r. 1907 był agentem pomocniczym żandarmerji w Suwałkach.

71. JAKOBSON Oszer, miesz. Hazenpola, mieszkał w Libawie; szantażysta, w latach 1909—1910 próbował, chociaż bezskutecznie, wstąpić na służbę do wileńskiej i warszawskiej ochrony.

72. JATOWT Bronisław, s. Wiktora, arendował majątek Piemiąny w androniszskiej wł., wilkomirskiego pow., kowieńskiej gub. W latach 1906-7 razem z Bałtakisem (patrz wyżej) był głównym twórcą sprawy wilkomirskiej, dając najdetaliczniejsze informacje policji i żandarmerji.

73. JAWOROWSKI Zeidka, s. Abrama; grodzieńskiej gub., białostockiego pow., miast. Choroszcz; pod pseud. „Zejdel“ był agentem tajnym pom. grodz. zarz. żand. w białostockim i sokolskim powiecie; w czerwcu 1910 r. ogłoszony niewiarogodnym.

74. ILEZENKO Fieodor, s. Filipa; konduktor stacji kolejowej w Suwałkach; w r. 1907 dawał informacje o ruchu kolejarzy.

75. JOEL Jakób, współpracownik ochrony wileńskiej przy s.-r.; zabity w lipcu 1907 r. przez Marjana Zdrojewskiego.

76. JUCHNIEWCZ Ludwik, s. Jana; szlachcic kowieńskiej gub.; pod pseud. „Boris Fiewralew“ był agentem pomocniczym ter. zarz. żand. przy organ. wojskowych. Niewiarogodny (15 stycznia 1914 r.).

77. JUDZENTOWICZ Wincenty, s. Michała, ur. w suwalskiej gub., kalwaryjskim pow., wsi Buchcianki; stud. uniwersytetu moskiewskiego; pod pseud. „Uczeń“ był agentem tajnym suw. zarz. żand. przy L. S. D. P. na pensji 10 rubli mies. W czasie rewolucji 1917-18 r. brał udział w organizacjach robotniczych w Rosji, występując jako lewy s.-r.; pod fałszywym mandatem zjawiał się na 5 zjazdów. Aresztowany i rozstrzelany.

78. KAC Abram, s. Chaima; przed r. 1907 był tajnym agentem żandarmerji w Grodnie.

79. KAHAN Chaim z Wyłkowyszek, suw. gub.; w 1906-7 r. był agentem pomocniczym żand. miejsc. W końcu 1907 r. jakoby wyjechał do Ameryki; otrzymywał 5 do 12 rubli za informację.

80. KAHAN Mowsza, s. Mordchela; w r. 1908 był agentem tajnym naczelnika marjampolskiego pow., suwalskiej gub.

81. KALPAKOW Mikołaj, właściciel zajazdu w Mauruciach, wejwerskiej gm., suw. gub.; w r. 1907 dawał miejscowej żandarmerji informacje o ruchu wśród kolejarzy.

82. KECARIS Jan, s. Karola, ksiądz; w r. 1900 wydał policji znany cyrkularz biskupa Zwierowicza o szkołach cerkiewnych, skąd i powstała cała rozgłośna sprawa; w latach 1911-12 dawał donosy żandarmerji wileńskiej i departamentowi policji na ks. Michalkiewicza za jego propagandę separatystyczną litewską (sic!); oskarżał przed rządem i cały szereg innych księży.

83. KAPLAŃSKI Szlioma, s. Gerszki; grodzieńskiej gubernji, białostockiego pow., m. Oslany; przed r. 1906 w ciągu 20 lat był agentem dla wykrycia kontrabandy przy wileńskiej komorze celnej; w latach 1906, 1909, 1911 i 1913 zwracał się do departamentu policji z propozycją usług dla agentury politycznej; niejednokrotnie spełniał za oddzielnem wynagrodzeniem polecenia wileńskiego zarządu żand. przy śledzeniu transportów literatury nielegalnej.

84. KENIGSBURG L. B. W r. 1906 informował lidzką żandarmerję o sjon.-socjalistach.

85. KIN Adam z Margrabowa. Był agentem pomocniczym żandarmerji suwalskiej za płacą po 3 rb. od informacji.

86. KLUPP Isaja; były agent (przed r. 1893) depart. policji w New-Yorku; zdemaskowany w r. 1893 przeniósł się do Dźwińska, gdzie z rekomendacji dep. pol. nawiązał stosunki z wileńskim zarz. żandarmerji.

87. KOCZYSCZEWSKI Stanisław, s. Antoniego; w r. 1910 pod pseud. „Bolek“ był tajnym współpracownikiem wileńskiej ochrony przy P. P. S. i L. S. D. P. (dawał informacje o Nietupskiej, Jasiusie i innych); pod pseud. „Bolek“ i „Kazbek“ w latach 1909-12 był tajnym współpracownikiem warsz. zarz. gub. przy P. P. S. (lewicy), dając wartościowe dla żandarmów informacje.

88. KONDRATJEW Jefim; właściciel zajazdu przy st. kol. Kozłowa Ruda w marjampolskim pow., suw. gub., w r. 1907 dawał informacje żandarmerji miejscowej o ruchu wśród kolejarzy.

89. KONDRATIUK (Fieodoruk) Dymitr, s. Klima; w latach 1909—1912 pod pseud. „Kosow“ był tajnym agentem żandarmerji w Brześciu Litewskim przy „Bundzie“; w r. 1912 wydany za szantarza; grodzieńskiej gub., brzeskiego pow., wierzchowieckiej włości, wsi Dołbizno.

90. KONSTANTINOW Mikołaj, s. Konstantego; był robotnikiem remontowym na st. kol. Wyłkowyszki, suw. gub.; w r. 1907 dawał miejscowej żandarmerji informacje o ruchu wśród kolejarzy.

91. KOSMAN Gustaw; właśc. młyna wietrznego przy st. kol. Pilwiszki, marjampolskiego pow., suwal. gub.; w r. 1907 dawał żandarmerji miejscowej informacje o ruchu wśród kolejarzy.

92. KORSAK Feliks, s. Jana-Antoniego, szlachcic witebskiej gub., były konduktor kolejowy; pod pseud. „Służwyj“ był tajnym agentem żandarmerji kolejowej w Witebsku, oświecał ruch kolejowy; w r. 1909 wydalony jako alkoholik i niewzbudzający zaufania.

93. KOWAL Ignacy, s. Piotra; włoś. wołyńskiej gub.; był dziesiątnikiem przy budowie fortów grodzieńskich; służył miejscowej żandarmerji za 10 rb. miesięcznie.

94. KRAMNIK, rabin rządowy w Lidzie, wil. gub.; w r. 1906 dawał żandarmerji miejscowej informacje o sjonistach-socjalistach.

95. KRYSZCZUNAS Wincenty z suw, gub.; w latach 1908-9 był jednym z głównych świadków żandarmerji w sprawie „Śviesa“; oskarżał poszczególnych jej członków w przynależności do L. S. D. P.

96. KULIKOWSKI Józef, s. Marcina, wileńskiej gub., święciańskiego pow., zablotnikowskiej włości, wsi Wielkiej; w r. 1911 był agentem mohylowskiej żandarmerji, wydalony jako niezastługujący na zaufanie.

97. KUPREWICZ Zachar, s. Jana; robotnik st. kol. w Wierzbolowie; w r. 1907 dawał informacje żandarmerji suwalskiej o ruchu wśród kolejarzy.

98. KUPRIJAŃSKI Prokofij, s. Jana; w latach 1907—1908 pod pseud. „Krasnyj“ był tajnym agentem kurskiego zarz. żandarmerji w Baranowiczach, gdzie odbywał służbę wojskową. Kurskiej gub. i pow., ryszkowskiej włości.

99. KURJAŃSKI Girsza, s. Szliomy, miesz. białostocki, żył pod paszportem na imię Grzegorza Świetlickiego; pod pseud. „Maks“ w latach 1911-12 był tajnym agentem żandarmerji w Białymstoku przy s.-r.; pod pseud. „Owiglienski“, „Tieplów“, „R. Dannenberg“, „B. Wiazemskij“, „Karpó“ — był agentem dep. policji za granicą.

100. KUZNIK Chaim; mińskiej gub., ihumeńskiego pow., m. Pogoszcz; przed r. 1906 był tajnym agentem kazańskiego i grodzieńskiego zarządu żand., 13 lutego 1908 r. ogłoszony szantażystą.

101. LEJKACH Szaja, s. Abrama; przed r. 1910 był tajnym agentem wileńskiego zarz. żand.; w r. 1910 pociągnięty do odpowiedzialności za 102 art. przez czernihowski zarząd żandarmerji.

102. LEWECKI Wincenty, s. Franciszka; ur. około r. 1880; introligator we Władysławowie; do r. 1908 jeden z wybitniejszych działaczy L. S. D. P. w Suwalszczyźnie, niejednokrotnie pociągany do odpowiedzialności; w r. 1908 aresztowany w sprawie „Śviesa“, 13 października 1908 r. dał swoje pierwsze „pokazanie“, gdzie oskarżał w przynależności do L. S. D. P. cały szereg osób, zatem dał jeszcze kilka analogicznych oskarżeń, w nagrodę za co 15 listopada zostaje wypuszczony z więzienia; od tego czasu aż do końca pracuje pod pseud. „Franc“ i „Świetłyj“ jako tajny współpracownik suwalskiej żandarmerji, informując o L. S. D. P., kółkach młodzieży wiejskiej i ruchu litewskim; pensja mies. 20 rubli. Był jednym z nielicznych wiarogodnych informatorów żandarmerji przy L. S. D. P.

103. LIBIN Lejba, s. Berki, miesz. mińskiej gub., słuckiego pow., pod pseud. „Elbelem“ był współpracownikiem wołyńskiego zarz. żand. w r. 1912 ogłoszony niezastługującym na zaufanie.

104. LINDE Wulf, s. Szafela; miesz. miast. Kiejdany, kowieńskiego pow. i gub.; był tajnym agentem kowieńskiego zarządu gub. przy s.-r., w r. 1909 wydalony.

105. LIFSZYC, mieszcz. suwalski; pod pseud. „Aleszka“, „Oieszka“, „Aleksiej“ w latach 1907-8 był tajnym agentem żand. suwalskiej przy „Bundzie“, pensja 25 rb. mies. Wyjechał do Ameryki.

106. LIPSZTEJN Jankiel, s. Berki, z Kalwarji, suwał. gub.; pod pseud. „Czernyj“ (w r. 1907) i „Jankel“, „Jankelw“, „Jakob“, „Jakow“ (1908—1913 r.) był współpracownikiem tajnym suwalskiej żandarmerji przy „Bundzie“, s.-r. i organizacjach wojskowych; pensja 10 rub. miesięcznie.

107. LITWINIUK Kalin, s. Sidora, agent stacji towarowej w Wierzbolowie; w r. 1907 informował żandarmerję suwalską o ruchu kolejarzy.

108. LUBECKI Franciszek, s. Ignacego, były uczeń szkoły komercyjnej w Kownie; kowieńskiej gub., suwalskiego pow., radwieliskiej wł., wsi Wajdziulany; w r. 1909 zaproponował swe usługi kowieńskiej gub. żand., ale ogłoszony wkrótce szantażystą, był wysłany do wileńskiej gubernji pod dozór policyjny.

109. LURJE Hirsz, s. Lejzera, kowieńskiej gub., wilkomierskiego pow., miast. Wizuny; przed r. 1913 był tajnym współpracownikiem żandarmerji w Rydze, a potem w Wilnie.

110. LAURA Jan, pod pseud. „Lauszczajtis Jonas“ w latach 1907-6 był tajnym agentem żandarmerji suwalskiej i naczelnika pow. marjampolskiego; w r. 1907 otrzymywał 25 rubli mies.

111. MACHNACZ Piotr, s. Jana, urzędnik poczty suwalskiej; był tajnym agentem na poczcie miejsc. żand.; pensja 12 rb. mies.

112. MACKIEWICZ Stanisław, s. Wincentego, mieszcz. wileński; w latach 1901—1905 był jednym z wybitniejszych działaczy R. S. D. P. w Smorgoniach, wileńskiej gub., za co był wysłany na 3 lata do gub. archangielskiej; od r. 1908 (mniej więcej) informował żandarmerję miejscową; za jego i Polańskiego (patrz niżej) wskazówkami był zlikwidowany w Smorgoniach związek zawodowy garbarzy.

113. MARJAMPOLSKI Nisel, s. Salomona, nauczyciel szkoły żydowskiej w Mauruciach, wejwerskiej gminy, marjampolskiego pow., służył także w wilkowskim i władysławowskim pow.; pod pseud. „Czernyj“ w latach 1912-13 był współpracownikiem miejscowej żandarmerji przy sjonistach; pensja 10 rb. miesięcznie.

114. MARJAMPOLSKI Salomon, s. Chaima; nauczyciel szkoły żydowskiej w Suwalszczyźnie; pod pseud. „Zielnyj“ w l. 1912-14 był współpracownikiem żand. suwalskiej; pensja 5—10 rb. mies.

115. MASZ Jakób; był współpracownikiem gazet wileńskich i przed r. 1908 tajnym agentem ochrony wileńskiej.

116. MASZCZUK Michał, s. Bazylego, grodzieńskiej gub., kobryńskiego pow., m. Antonopol (czy też gródzkiego pow. wsi Rudej), były tajny agent odeskiej policji; przed r. 1909 za szantaż wysłany do archangielskiej gub.

117. MICKIEWICZ Michał, s. Jana, wileńskiej gub., lidzkiego pow., lebedzińskiej wł., wsi Burtiki; od 1903 do 1907 r. był agentem ochrony odeskiej; w r. 1908 służył w ochronie moskiewskiej, wydalony jako niewiarogodny.

118. MISIUK Aleksander, s. Jana; grodzieńskiej gub., bielskiego pow., wsi Nałogi; pod pseud. „Samochwałow“ był agentem tajnym tyfliskiego zarz. żand. przy R. S. D. R. P., w r. 1912 wydany jako niewiarogodny.

119. MISZKIN Icko, s. Szmujły; lokaj hotelu Sołowiejczyka w Kalwarji; w latach 1907—1913 pod pseud. „Skromnyj“ był agentem tajnym żandarmerji miejscowej przy „Bundzie“, organizacjach wojskowo-rewolucyjnych i emigracji; od r. 1910 na stałej pensji 5 rb. miesięcznie.

120. MODEL Aron Jakób, s. Chaima Icki; ur. w r. 1890; w r. 1908 jeszcze jako gimnazista był współpracownikiem tajnym witebskiego zarz. żand. przy organizacjach uczniowskich w Witebsku; od r. 1911 do 1916 mieszkając zagranicą w Lipsku i Bernie, był agentem depart. policji wydz. zagranicznego pod pseud. „Marten“, pensja 300 fr. miesięcznie.

121. NAJBO Jan, s. Michała; ur. 3 kwietnia 1887 r.; kowieńskiej gub., suwalskiego pow., szlachcic; w r. 1907 był poszukiwany przez dep. pol. za ucieczkę z zesłania; w r. 1908 był tajnym agentem żandarmerji w Libawie, w r. 1909 proponował swe usługi żandarmerji w Wilnie. Zwierzchnik ochrony ryskiej charakteryzuje go w r. 1909 jako szkodliwego prowokatora.

122. NAJMOW Berka, s. Josela, w latach 1905—1907 był tajnym agentem bobrujskiego policmajstra; w roku 1907 pod pseud. „Inteligent“ był agentem wileńskiej ochrony w Kownie przy „Bundzie“, w październiku 1907 r. powrócił do Bobrujska, gdzie wydał uczestników zabójstwa Strzona; jak się okazało potem sam brał główny udział w organizacji tego zabójstwa, za co był aresztowany, następnie jednak uwolniony; był jednym z głównych świadków na sądzie wojennym, gdzie część oskarżonych była osądzona na śmierć. W r. 1912 służył w wojsku w Samarkandzie. Miesz. miasta Bobrujska, nazywany również i Nejmanem Berkiem.

123. NEJSZTADT Awagador (Wiktor), s. Morducha, mieszcz. mohylowski, ur. r. 1909, chcąc nawiązać stosunki z dep. policji posłał list, w którym mówił o swoim planie zabójstwa cara; za różne podobne wymysły siedział w więzieniu przyluckim, później był odany pod dozór policyjny, w r. 1907 mieszkając w Bazylei proponował swe usługi ochronie zagranicznej.

124. NIEKRYCZ Chaim, mieszczanin słucki, w r. 1908 proponował za pieniądze swe usługi pom. zarz. żand. w lidzkim pow.

przy wykryciu rewolucjonistów; w r. 1910 prowadził układy z ochroną wileńską co do przejścia na służbę do tajnej agentury.

125. NIENIUS Jerzy, marjampolskiego pow., gudulskiej gm., wsi Wysoka-Ruda; w r. 1908 był tajnym agentem naczeln. powiatu marjampolskiego.

126. OLECHNOWICZ Jan, s. Stanisława, w r. 1907 był tajnym agentem w Kijowie, potem w Wilnie, dając ochronie wileńskiej informacje o wszystkich partjach; był uważany za niezupełnie normalnego.

127. ORDYŃSKI Jan, s. Stefana; wileńskiej gub., dzisieńskiego pow.; pod pseud. „Wiestowoj“ służąc na st. kol. w Baranowiczach był tajnym agentem żandarmerji kolejowej, przedtem był agentem mińskiego zarz. żand. W marcu 1908 r. wzięszy pieniądze na komenderówkę służbową, wstąpił na służbę w komorze celnej w Rydze.

128. OSIŃSKI Dawid (Asiński, Jasiński). W roku 1907 był tajnym agentem przy anarchistach suw. zarz. żand., za jego wskazówką był aresztowany z transportem broni Mołocznik; przeniósł się do Wilna i Kowna; w celach ochronnych był посаdzony do więzienia kowieńskiego, gdzie zdemaskowany i zabity w czerwcu 1907 r.

129. OSIPOW Sergjusz, s. Bazyla; pod pseud. „Smolenskij“ był tajnym agentem w Smoleńsku przy R. S. D. R. P.; od 1 grudnia 1908 r. zwolniony jako niewzbudzający zaufania.

130. PASZKO Agata, c. Klemansa; grodzieńskiej gub., bielskiego pow., była tajną agentką ochrony wileńskiej; 31 maja 1908 ogłoszona niewiarogodną.

131. PAWŁOWSKI Benedykt, s. Stanisława; z kowieńskiej gub.; w r. 1907 był tajnym agentem ochrony wileńskiej w Kownie i Petersburgu przy kółkach litewskich. Zdemaskowany („Żarija“ 1907 r. № 4) szukał miejsca filera w Petersburgu.

132. PENCZYŁŁO Wincenty; jeden z głównych świadków żandarmerji suwalskiej w sprawie „Świesa“, gdzie oskarżał w agitacji socjalistycznej cały szereg osób.

133. PETRUKAJTIS Pjusz (Piotr), syn Józefa; wykowyskiego pow., pojeziorskiej gminy, wsi Jurksze; pod pseud. „Wertukaitis“ w latach 1907-11 był stałym tajnym agentem, a później akordowym miejscowej żandarmerji przy L. S. D. P. i kółkach młodzieży; otrzymywał 1—15 rb. wynagrodzenia za informację.

134. PETRUSEWICZ Franciszek; w 1900—1902 r. był tajnym agentem żand. wileńskiej przy kółkach inteligencji litewskiej.

135. PIETKIEWICZ Bolesław, s. Antoniego; geometra w Suwałkach; pod pseud. „Piata“ był tajnym agentem żand. miejscowej.

136. PILENAS Kazimierz; pod pseud. „Wallenrod“ od grudnia 1909 był tajnym agentem ochrony zagranicznej w Londynie przy oświetlaniu emigracji rosyjskiej i litewskiej. Do lutego 1912 otrzymywał 600 fr. miesięcznie, od tego czasu 400 franków i nakoniec za bezczynność we wrześniu 1913 r. wydalony.

137. PILENAS Piotr, pod pseud. „Russel“ od grudnia 1909 r. był tajnym agentem ochrony zagranicznej w Londynie przy oświetlaniu emigracji. Początkowo 600 fr. miesięcznie, gdy jednak z powodu małej wartości dawanych przez niego informacji pensję mu zmniejszono, rzekł się służby i wyjechał do Ameryki, gdzie jednak znów wstępuje na służbę na 400 fr. miesięcznie; od sierpnia 1912 r. stosunki z nim zerwane.

138. PISZCZYKOW Chackiel, mohylowskiej gub., wielizkiego pow., w. Piotrowicze; w latach 1905-6 pracował jako zecer w drukarni Rebinowa w Rosławlu, skąd wydalony za kradzież czcionek; w r. 1910 mieszkał w m. Poczep, czernihowskiej gub., gdzie był tajnym agentem miejscowej żandarmerji.

139. PLATONÓW Aleksy, s. Łazarza; miesz. Kozłowej Rudy, suw. gub.; pod pseud. „Spokojnyj“ był tajnym agentem żandarmerji miejscowej.

140. POCZOBUT Paweł, s. Pawła, ślusarz na st. Wierzbolowo; w roku 1907 dawał żandarmerji suwalskiej informacje o ruchu wśród kolejarzy.

141. POLAŃSKI Józef, s. Stanisława; w latach 1903-5 był jednym z wybitniejszych agitatorów R. S. D. R. P. w Smorgoniach, wileńskiej gub., zatem grał znaczną rolę w ruchu zawodowym garbarskim; jednocześnie wraz z Mackiewiczem (patrz wyżej) informował żandarmerję miejscową; za jego pomocą był zlikwidowany przez żandarmerję smorgoński związek zawodowy garbarzy.

142. PONOMAREW Jan, s. Eljasza; robotnik kol. w Wierzbolowie; w r. 1907 informował żandarmerję suwalską o ruchu wśród kolejarzy.

143. POTETER Abram, s. Izraela; w r. 1906 za „informacje agentarne“ otrzymał 6 rub. z zarządu żand. oszmiańskiego, trockiego i lidzkiego pow.

144. PROCHOROW Maksym, s. Szymona; w r. 1908 był tajnym agentem dźwińskiej żand. kol., 15 marca 1908 ogłoszony niewiarogodnym, ponieważ chcąc wzbudzić zaufanie w kołach rewolucyjnych, wydawał im filerów żandarmskich, za co był посаdzony do więzienia.

145. PUNPUR Robert, s. Andrzeja, liflandzkiej gub., ryskiego pow., płatyrskiej włości; pod pseud. „Pietrow“ w 1910-11 r. był tajnym agentem witebskiego zarz. żand. w Witebsku przy organizacjach kolejowych, w r. 1911 wydalony jako niewiarogodny.

146. PUTYRSKI Michał, s. Karpa; garbarz w Smorgoniach, wileńskiej gub.; w r. 1906 informował za placą akordową żandarmerję miejscową o ruchu wśród garbarzy.

147. PACZYŃSKI Piotr Franciszek, s. Piotra; miesz. Pren, suw. gub., pod pseud. „Poleznyj“ był tajnym agentem żand. miejsc.

148. RACZKOWSKI Judel, w r. 1907 był agentem akordowym żandarmerji suwalskiej.

149. RAJBER Chaim; wileńskiej gub. i pow., miast. Szyrwinty; w r. 1910 pod pseud. „Małyj“ był agentem pomocniczym grodzieńskiego zarz. żand., a potem depart. policji przy terrorystach; w r. 1910 ogłoszony niezasługującym na zaufanie.

150. RASZATYŃSKI Antoni, s. Adolfa, z Pilwiszek, suwalskiej gub.; pod pseud. „Smiełyj“ był agentem żandarmerji miejsc.

151. RAZUMNYJ (Ławrenow) Jan, s. Antoniego; mohylowskiej gub. i pow., pawleckiej wł., wsi Martjanowicze; pod pseud. „Nikita“ był tajnym agentem mohylowskiego zarz. żand., w r. 1911 wydalony jako niezasługujący na zaufanie.

152. REKLAJTIS Marcin, pom. naczelnika pow. marjampolskiego; w latach 1906—1908 niejednokrotnie za osobnem wynagrodzeniem był tłumaczem pism litewskich dla suw. zarz. żand., a również i jednym z głównych świadków żand. w sprawie „Świesa“.

153. ROBINKIN Josel, s. Rubina; mieszcz. m. Mińska; pod pseud. „Osip“ był tajnym agentem archangielskiego zarz. żand.; w r. 1909 ogłoszony niewiarogodnym.

154. ROZENBERG Chil, s. Abrama; przed r. 1908 był tajnym agentem wileńskiego zarządu żandarmerji.

155. ROŻKOW Borys, s. Mikołaja; w r. 1905-6 pod pseud. „Zapasnyj“ był tajnym agentem ochrony wileńskiej, oświetlając P. P. S., R. S. D. R. P. i anarch.-kom.

156. RUDAJTIS Antoni, s. Kazimierza; w r. 1909 był agentem akordowym suwalskiej żandarmerji (płaca po 1 rb. od informacji).

157. RUDSZTEJN, s. Abrama, od r. 1908 był agentem suwalskiej żandarmerji.

158. RUSIECKI Jan, s. Bartłomieja; w r. 1912 pod pseud. „Russkij“ był tajnym agentem żand. suwalskiej, oświetlał ruch uczącej się młodzieży; pensja 10 rub. miesięcznie.

159. RUTKOWSKI Fajtel, s. Szmujły, mińskiej gub. i pow., mieszczanin ostrołęcko-gródecki; proponował swe usługi mińskiemu zarz. żand.; w r. 1911 ogłoszony niezasługującym na zaufanie.

160. RUTSZTEJN Iser, s. Szmujły; ślusarz, przed r. 1909 pod pseud. „Kudriawy“ był tajnym agentem ochrony wileńskiej.

161. SADOWSKI Józef, s. Jana; garbarz w Smorgoniach, wileńskiej gub.; w r. 1909 dawał ważne informacje miejscowej żandarmerji, wydał miejscową organizację socjal-demokratyczną.

162. SADZEWICZ Wacław; w roku 1907 był współpracownikiem ochrony wileńskiej w Kownie.

163. SAURUSEWICZ Wincenty, s. Antoniego; w r. 1909 był agentem akordowym żandarmerji suwalskiej.

164. SEGAL Miron; w r. 1907 wstąpił do ochrony w Białymstoku w celach niby jej demaskowania i wykrycia tajnych agentów; wkrótce jednak stał się oddanym sługą żandarmskim i jednym z najszkodliwszych prowokatorów.

165. SENKUS Jerzy, s. Józefa, suwalskiej gub., wykowskiego pow., giżskiej włości, wsi Boczkiszki; organizator towarzystwa

ruchu automobilowego; w r. 1912 podał zawiązanie do suw. zarz. żandarmerji, że z powodu chęci wykorzystania towarzystwa dla celów rewolucyjnych przez cały szereg jej członków, on czasowo towarzystwo likwiduje. Wskazał na szkodliwą działalność Piotra Witkowskiego, Jana Wosila i Jerzego Dzenkowskiego.

166. SIEKIRO, pocztmistrz st. pocztowej w Miadelach, wilejskiego powiatu, wileńskiej gub.; w r. 1911 był agentem na poczcie miejscowej żandarmerji.

167. SIELEZNIEW Włodzimierz, s. Michała; pod pseud. „Pietrowskij“, „Bystrickij“, „Jakowlew“ był tajnym agentem ochrony petersburskiej i smoleńskiego zarz. żand.; w r. 1909 ogłoszony niewiarogodnym.

168. SMIRNOWA Eudokija; pod pseud. „Razoriennyj № 2“ była tajnym agentem smoleńskiego zarz. żand.

169. SOBOL Salomon, s. Wulfa; miesz. Marjampola, suw. gub. ur. w r. 1885 w kowieńskiej gub., mias. Pokrowka (?); do roku 1908 grał wybitną rolę w ruchu robotniczym w Suwalszczyźnie; niejednokrotnie siedział w więzieniu; aresztowany w r. 1908 za przynależność do „Bundu“ wstąpił na służbę jako tajny agent, w tymże roku oskarża cały szereg osób, pociągniętych do odpowiedzialności w sprawie „Świesa“ w przynależności do L. S. D. P., następnie pod pseud. „Nadieżnyj“ i „Nadieżda“ głównie informuje o bundowcach do roku 1912, kiedy wyjeżdża z Suwalszczyzny; pensja 5 do 20 rb. mies.

170. SODAJTIS Józef, s. Józefa, suwalskiel gub., władysławowskiego pow., sintowskiej gm., urzędnik pocztowy we Władysławowie; pod pseud. „Tiomnyj“ był agentem „na poczcie“ żand. miejscowej; pensja 10 rub. mies.

171. SOSKIN Abram Berko, s. Icki, mohylowskiej gub. i pow., miast. Białynicze; w r. 1904 był pociągany do odpowiedzialności przez witebski zarz. żand.; zatem wysłany do archangielskiej gub., skąd uciekł; pod nazwiskiem Berki Goldberga zamieszkał przy st. kolejowej Simno w suwalskiej gub.; w r. 1906 był podejrzewany o zajmowanie się potajemną agenturą emigracyjną; w r. 1907 był tajnym agentem ochrony wileńskiej.

172. SOZANIENKO Aleksander, s. Mikołaja; robotnik kolejowy w Wierzbołowie; w r. 1907 oświecał żandarmerji suwalskiej ruch wśród kolejarzy.

173. STERKIN Benjamin; w latach 1906—1908 był tajnym agentem żandarmerji fortecznej w Kownie, oświecając ruch w wojsku, służył w 109 p. wołzkim pułku, skąd, będąc na służbie w żandarmerji, dezertował w 1906 r., za co po aresztowaniu otrzymał 1 i pół roku rot aresztanckich, które odbywał w tymże pułku; oficer żandarmski Szczetinin prosił zarząd wojskowy wileński o przeniesienie go do innego pułku, gdzie on mógłby z większą swobodą służyć agenturze.

174. STIEPURA Mikołaj, s. Grzegorza; zwrotniczy st. kolejowej w Augustowie; w r. 1907 informował o ruchu wśród kolejarzy.

175. STOGNUSZKO Tymoteusz, s. Mateusza; telegrafista st. kolejowej w Suwałkach; w r. 1907 informował o ruchu wśród kolejarzy.

176. STRAKIN Paweł, s. Atanazego, konduktor st. kolejowej suwalskiej; w r. 1907 informował żandarmerję miejscową o ruchu wśród kolejarzy.

177. STRYMOWICZ Jan, s. Macieja, suwalskiej gub., gryszkobudzkiej wł.; w r. 1909 pod pseud. „Maksim Kowalskij“ był tajnym agentem żandarmerji suwalskiej przy L. S. D. P.; pensja 15 rb. mies.

178. SWIRSKI Gerszon, s. Abrama; tajny agent ochrony wileńskiej przy s.-r. i anarch.-kom., po nieudanym napadzie na niego 1 lipca 1910 r. przez Greisa, był ostatecznie zakonspirowany przez ochronę wileńską. Wydał między innymi miejscową grupę soc.-rew. z Mowszą Jokowym na czele, również i miejscową organizację P. P. S. Jesienią 1911 r. pod tajną ochroną żandarmów miejscowych stawał do poboru w Święcianach, lecz na służbę nie przyjęty; ur. w 1889 r.

179. SYRUTOWICZ Paweł, s. Jana; wydawał siebie za tajnego agenta suw. zarz. żand., lecz w r. 1908 ogłoszony szantażystą.

180. SZACHNOWSKI Natan; w r. 1908 ukończył szkołę komercyjną w Kownie; w sprawie miejscowych anarch.-kom. był wysłany na Sybir, co zostało mu zamienione pozwoleniem na wyjazd za granicę; w grudniu 1909 r. donosi on dep. policji, że przez dłuższy przeciąg czasu był agentem wileńskiej ochrony w Kownie i odeskiej ochrony pod pseud. „Jużnyj“; jako student uniwersytetu w Szwajcarii, w Karlsruhe i w Bonnii był agentem ochrony zagranicznej; w październiku 1910 r. proponował naczelnikowi kowieńskiego zarz. żand. wydanie Sołowiejczyka za 1000 rb., na jaką jednak cenę nie zgodził się departament policji.

181. SZAPIRO Salomon-Aron, s. Nauma; pod pseud. „Wuczeticz“ i „Spiritus“ był agentem ochrony wileńskiej w Białymstoku, w r. 1905 i 1906 ogłoszony niezastługującym na zaufanie.

182. SZEFTEL Lejba, s. Mendela; przed r. 1908 był agentem ochrony wileńskiej; jakoby wyjechał do Ameryki.

183. SZEMBAUM Josel; suw. gub., kalwaryjskiego pow., kirsnowskiej gm., wsi Szostakowa; w r. 1907 informował żandarmerję miejscową o ruchu kolejarzy.

184. SZYLDKRET Konstanty, s. Jerzego, chrzczonego żyd ze Ślucka, współpracownik pism; pod pseud. „Konstantinow“ był agentem tajnym jensejskiego zarządu żandarmerji; w r. 1911 ogłoszony niewiarogodnym.

185. SZLAPOK Mejer, bielicki mieszczanin; mieszkał w Lidzie, wileńskiej gub., w r. 1906 wydawał miejscowej żandarmerji miejscowych rewolucjonistów żydów; krawiec z profesji.

186. SZLOSBERG Owsiej, s. Abrama; wileńskiej gub., lidzkiego pow., roduński mieszcz., mieszkał w Lidzie, w r. 1910 wstąpił na służbę jako agent akordowy lidzkiego zarz. żandarmerji.

187. SZMIDT Aleksander, s. Wojciecha; pod pseud. „Wytrawnyj“ w r. 1912 był agentem żandarmerji suwalskiej przy P. P. S. i postępowcach; pensja 15 rb. miesięcznie; w tymże roku wydalony jako niewiarogodny.

188. SZNEID Szolom, s. Abrama-Icki; kowieńskiej gub., wilkomierskiego pow., miast. Szaty; był tajnym agentem przy soc.-rew. w Kownie; w r. 1909 wydalony za szantaż.

189. SZNEJBERG, s. Gerszona, z Wyłkowyszek; pod pseud. „Surowyj“ był agentem żandarmerji suwalskiej w r. 1913 przy „Bundzie“, na pensji 5 rb. miesięcznie.

190. SZPERLING Abram, s. Bomszy (czy też Szpirlin Abram, s. Borucha), grodzieńskiej gub., wołkowyskiego pow., wsi Porozowa; od r. 1906 do 1912 pod pseud. „Niepod“ był agentem żandarmerji grodzieńskiej przy „Bundzie“; wydalony w r. 1912 jako niewiarogodny.

191. SZPERLING Naftal; od roku 1902 będąc jednocześnie agentem tow. ubez. „Rosja“ w ciągu lat wielu był stałym tłumaczem z języka żydowskiego przy suwalskim zarz. żand., okazując jemu niejednokrotnie czysto agenturze usługi.

192. SZTEIN Kazimierz, s. Burharda; zaw. monopolu w Niemonajciach, wileńskiej gub.; w r. 1910 dawał żandarmom miejscowym informacje o szkołach potajemnych.

193. SZTURM (czy też Sztura) Antoni; zaw. monopolu we wsi Szczelno, szczuczynskiej wł., lidzkiego pow.; w r. 1907 dawał informacje żandarmerji miejscowej o ruchu rewolucyjnym.

194. SZULBERG Mejer, s. Josela; fryzjer z Marjampola, suwalskiej gub.; pod pseud. „Szawli“ w latach 1908—1909 był agentem żandarmerji miejscowej przy „Bundzie“, sjon.-soc., L. S. D. P., pensja od 5 do 10 rb.

195. TARIK Michał, s. Konrada; starosta arteli kolejowej na półstanku Sajenok, augustowskiego pow., suwalskiej gub.; w r. 1907 dawał informacje o ruchu wśród kolejarzy.

196. TIREL Ber, s. Chaima; mieszcz. szawelski, kow. gub.; wydawał siebie za ajenta ochrony; w r. 1908 ogłoszony szantażystą.

197. TISZANIN Leonid, s. Jana; były ajent kolejowy w Radziwiliszkach, szawelskiego pow., kowieńskiej gub., wydalony za kradzież, pod pseud. „Wiątyj“ był agentem tajnym żandarmerji kolejowej w Radziwiliszkach i mińskiego zarz. żand. w Mińsku i Borysowie; informował w 1908—1910 r. o ruchu wśród kolejarzy; w roku 1910 ogłoszony szantażystą.

198. TOMASZEWSKI Józef, s. Stanisława, mieszczanin miński, szewc z profesji; niejednokrotnie proponował swe usługi mińskiemu zarządowi żandarmerji przy soc.-dem., ale w r. 1910 ogłoszony niewiarogodnym.

199. TRZECIAK (Treigis) Michał, s. Wincentego, suwalskiej gub., kalwaryjskiego pow., student uniwersytetu moskiewskiego; od r. 1910 był agentem ochrony moskiewskiej i suwalskiego zarz. żand.; informował o partjach litewskich; umarł koło r. 1916.

200. TWIERDOWSKI Gerszen Zalman (Grzegorz, s. Salomona); mohylowskiej gub., m. Staro-Bychowo; agent samarskiego zarz. żand. i moskiewskiej ochrony; w r. 1911 ogłoszony niewiarogodnym.

201. URBANOWICZ Stanisław, s. Wincentego; uczeń miejscowej szkoły w Smorgoniach, wileńskiej gub.; w latach 1906-7 wydawał grupę anarch.-kom. miejscowych „Uragan“.

202. WAJNER Szmul, s. Icki, grodzieńskiej gub., wołkowyskiego pow. i miasta, tkacz z profesji; w latach 1910-11 pod pseud. „Prijezżyj“ był agentem wileńskiej ochrony w Białymstoku przy s.-r. maksymalistach, wydalony za szantaż od 1 marca 1911 roku.

203. WARIWODA Piotr, pod pseud. „Sinij“ w latach 1912-13 był agentem żand. suwalskiej na poczcie w Wyłkowyszkach i Kibartach na pensji 5 rb. miesięcznie.

204. WASILEWSKI Piotr, s. Antoniego, właściciel majątku ziemskiego Krasnoje, przy st. kol. Riasna, mohylowskiej gub.; w r. 1907 niejednokrotnie proponował swe usługi jako tajny agent departamentowi policji, w którym jednak zaufania nie wzbudzał.

205. WENCEREWICZ Leonid, s. Dyonizego; mińskiej gub., m. Ihumna; od r. 1908 do 1914 był agentem żandarmerji w Homlu pod pseud. „№ 120“ przy s.-r., w r. 1914 ogłoszony niewiarogodnym.

206. WENCKUTONIS Michał; wileńskiej gub., trockiego pow., miast. Sumelizki, pomocnik aptekarski; pod pseud. „Pierow“ był tajnym agentem ochrony moskiewskiej, w r. 1911 ogłoszony niewiarogodnym.

207. WINMAN Włodzimierz, s. Aleksego, piński mieszczanin, przechrzta; pod pseud. „Komissjonier“ i „Jarostawskij“ był agentem ochrony w Kijowie i w Brześciu Litewskim; w roku 1910 ogłoszony niewiarogodnym.

208. WINOGRADOW Wiaczesław, syn Aleksego; twerskiej gub., zubcowskiego pow., krasnochołmskiej włości, wsi Kuzminki; pod pseud. „Dobromysłow“ od r. 1899 do 1906 był agentem ochrony moskiewskiej przy s.-d. i s.-r., następnie był agentem w Samarze i Penzie i od r. 1909 w Białymstoku.

209. WOSYLUS Antoni, właściciel 175 mórg ziemi i cegielni w marjampolskim powiecie, szumskiej gm., we wsi Widenciszki; od r. 1906 informował żand. miejscową o L. S. D. P.; w latach 1908-9 był jednym z głównych świadków w sprawie „Świesy“ suwalskiej.

210. WYSZOMIRSKI Aleksander, zecer z zawodu; w r. 1892 wydawał w Warszawie kalendarz robotniczy i był jednocześnie agentem żandarmerji miejscowej; w r. 1893 przeniósł się do Wilna, gdzie niezwłocznie nawiązał stosunki z żandarmerją wileńską.

211. ZABŁOCKI Jan, s. Karola, wileńskiej gub., lidzkiego pow.; pod pseud. „Złoj“ w latach 1909-13 był tajnym agentem „na poczcie“ w Pilwiszkach, suwalskiej gub., pensja 5—20 rb. mies.

212. ZABŁUDOWSKI Abram Jakób, s. Gerszona; pod pseud. „Sierjoznoj“ był tajnym agentem żandarmerji w Białymstoku przy „Bundzie“; od 1 lutego 1911 wydalony za szantaż.

213. ZAK Chaim, mieszcz. kowieński, tajny agent policji miejscowej, który razem z Gildebrandtem (patrz wyżej № 56) wyrabiał bomby dla podrzucania ich w czasie rewizji.

214. ZANIEWSKI Adam, s. Adama, mieszcz. grodzieński; pod pseud. „Czeliabinskij“ był tajnym agentem ochrony wileńskiej w Białymstoku przy S. D. K. P. i L.; w r. 1910 ogłoszony niewiarogodnym.

215. LIEBERMAN Izaak; w r. 1907 był tajnym agentem żand. suwalskiej przy „Bundzie“; płaca 10—25 rb. za informację.

216. ZIMNOCHA Jan, s. Jana; wileńskiej gub., wilejskiego pow.; pod pseud. „Zabytyj“ w 1909-13 r. był tajnym agentem na poczcie w Marjampolu; pensja 10 rb. miesięcznie.

217. ZIUSKOW Izrael, witebskiej gub., owsiejskiej włości; w 1909-13 r. pod pseud. „12—12“, „14—14“ i „15—15“ był tajnym agentem witebskiego zarz. żand. przy „Bundzie“, s.-r. i kolejowcach.

218. ZUNDEL Notel, s. Lejby; w r. 1907 wstąpił na służbę do ochrony wileńskiej w Kownie jako agent przy transportowaniu literatury.

219. ŻYLIŃSKI Jan, s. Józefa, wileńskiej gub., trockiego pow., jezneńskiej wł. (czy też butrymowskiej), wsi Negziński; był agentem żandarmerji w Tomsku, wydalony w r. 1912; urzędnik kolejowy.

220. ŻYLIŃSKI Józef, s. Macieja; suwalskiej gub. i pow., koniecborskiej gminy, wsi Wasilewki; pod pseud. „Wiesiołyj“ w latach 1907-12 był agentem żandarmerji miejscowej przy organizacjach uczniowskich i granicy. Płaca 5—15 rb. za informację.

Skorowidz miejsc i nazwisk.

1. Gubernja grodzieńska.

Albaum 5, Błaksztejn 21, Dorożko 38, Gorczyński 61, Górecki 62, Jaworowski 73, Kac 78, Kapłański 82, Kondratiuk 89, Kowal 93, Kurjański 99, Kuznik 100, Maszczuk 116, Misiuk 118, Paszko 130, Rajber 149, Segal 164, Szapiro 181, Szperling A. 190, Wajner 202, Winman 207, Winogradow 208, Zabłudowski 212, Zaniewski 214.

2. Gubernja kowieńska.

Aniukstis 8, Bachtamjanc 11, Baltakis 13, Barenblat 14, Cionson 29, Dunden 41, Fiedorowicz 46, Gildebrandt 59, Górecki 62, Gramm 64, Jatowt 72, Juchniewicz 79, Linde 104, Lubecki 108, Lurje 109, Najmow 122, Osiński 128, Pawłowski 131, Sadzewicz 162, Sobol 169, Sterkin 173, Szachnowski 180, Sznejd 188, Tirel 196, Tiszania 197, Zak 213, Zundel 218.

3. Gubernja mińska.

Afanasjew W. 3, Berman 18, Chewrunin 28, Czemieryszki 31, Czumakow 33, Ferkiel 45, Frydman 49, Gercyk 53, Gierasienko 55, Kupryjański 98, Kuznik 100, Libin 103, Najmow 122, Niekrycz 124, Ordyński 127, Robinkin 153, Rutkowski 159, Szyldkret 184, Tiszantin 197, Tomaszewski 198, Wencesewicz 205, Winman 207.

4. Gubernja mohylowska.

Altszuler 6, Czumakow 33, Kulikowski 93, Nejsztadt 123, Piszczukow 138, Razumnyj 152, Twierdowski 200, Wasilewski 204, Wencerewicz 205.

5. Gubernja smoleńska.

Bielkin 19, Sielezniew 167, Smirnowa 170.

6. Gubernja suwalska.

Abramczyk 1, Afanasjew A. 2, AgaŃonow 4, Andruczyk 7, Antanajtis 9, Bakun 12, Bartuszk 15, Baszke 16, Borensztejn 23, Bulewicz 27, Chewrunin 28, Czebreszczuk 30, Czerwiński 32, Daniszewicz 34, Dmitrjew 36, Dobryło 37, Dowgiałło 39, Dowgierd 40, Dunden 41, Ejsmond 42, Feldsztejn 44, Frajnd 48, Gale 50, Geler 52, Goldowicz 57, Gonczarenko 58, Gorbik 60, Gramm 64, Grynberg 65, Gryszkonis 66, Gromow 67, Jakimowicz 70, Ilczenko 74,

369626/1

Judzentowicz 77, Kahan Ch. 7
85, Kondratjew 88, Konstantinow 90, Kosman 92, Kryszczunas 95,
Kuprewicz 97, Lewicki 102, Lifszyc 105, Lipsztejn 106, Laura 110,
Machnac 111, Marjampolski N. 113, Marjampolski S. 114, Miszkin
119, Nienius 125, Osiński 129, Penczyłło 132, Petrukaitis 133,
Pietkiewicz 135, Płatonow 139, Poczobut 140, Ponomarew 142, Ra-
czyński 147, Raczkowski 148, Raszatyński 150, Reklajtis 152, Ru-
dajtis 156, Rudsztejn 157, Rusiecki 158, Saurusewicz 163, Senkus
165. Sobol 169, Sodajtis 170, Soskin 171, Sozanienko 172, Stie-
pura 174, Stognuszko 175, Strokin 176, Strymowicz 177, Syruto-
wicz 179, Szembaum 183, Szmidt 187, Szejberg 189, Szperling N.
191, Szulberg 194, Tarik 195, Trzeciak 199, Wariwoda 203, Wo-
sylus 209, Zabłocki 211, Zilberman 215, Zimnocha 216, Żyliński
Józef 220.

7. *Gubernja wileńska.*

Aniukstis 8, Arakielow 10, Baszke 16, Belgardt 17, Berman
18, Biernacki 20, Braziukiewicz 24, Brudnyj 25, Buko 26, Cionson
29, Czemeryszski 31, Delis 35, Fajnberg 43, Fiedukiewicz 47, Gal-
peryn 51, Gercyk 53, Gerszuni N. 54, Gorbik 60, Gowendo 63,
Gramm 64, Gromow 67, Gurewicz 68, Gutman 69, Jakobson 71,
Joel 75, Kapłański 82, Kecaris 83, Kenigsberg 84, Klupp 86, Ko-
czyszczewski 87, Kramnik 94, Kulikowski 96, Lejkach 101, Lurje
109, Mackiewicz 112, Masz 115, Mickiewicz M. 117, Najbo 121,
Niekrycz 124, Olechnowicz 126, Ordyński 127, Paszko 130, Pa-
włowski 131, Petrusiewicz 134, Polański 141, Poteter 143, Putyrski
146, Rajber 149, Rozenberg 154, Rożkow 155, Rutsztejn 160, Sa-
dowski 161, Siekiro 166, Soskin 171, Świrski 178, Szeftel 182,
Szałpok 185, Szlosberg 186, Sztejn 192, Szturm 193, Urbanowicz
201, Wencktonis 206, Wyszomirski 210, Zabłocki 211, Zimnocha
216, Żyliński Jan 219.

8. *Gubernja witebska.*

Barenblat 14, Berman 18, Bogradowska 22, Gorański 59, Kor-
sak 91. Model 120, Prochorow 144, Punpur 145, Ziuskow 217.

369626

369626/1